

Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye Yeşil Mutabakat Eylem Planı

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
Sağlık ve Kaliteli Yaşam



Sürdürülebilirlik Bülteni

TEMMUZ 2021 - SAYI: 5

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI ve TÜRKİYE YEŞİL MUTABAKAT EYLEM PLANI



Sürdürülebilir bir dünya için insan kaynaklı sera gazı salımlarını sınırlandırmaya ve azaltmaya yönelik çabaların yanı sıra; iklim değişikliğinin, ekonomi, uluslararası ticaret, sağlık, göç, güvenlik gibi diğer küresel sorunlarla bağlantılı olarak ele alınması kaçınılmaz hale gelmiştir.

Ekonomik büyümeyi iklim gündemini göz önünde tutarak gerçekleştirmek ve yatırımcılar ile işletmelerin küresel ısınmayı sınırlandıran bir senaryo ile uyumlu faaliyet göstermelerini teşvik etmek için küresel düzeyde ilave reformlara duyulan ihtiyaç, iklim değişikliği ile mücadeleyi uluslararası ekonomi ve ticaret politikalarının merkezine taşımıştır.

Tüm bunların sonucunda da Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı Avrupa Yeşil Mutabakatı ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koyarken; aynı zamanda sanayisinin dönüşümünü gerektiren yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır.



Ülkemizde de bu kapsamda, Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda, 4 Şubat 2020 tarihinde farklı Bakanlık ve kurumların katılımıyla bir Çalışma Grubu oluşturulmuştur.

Sıcak bir gelişme olarak da, 16 Temmuz tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Genelgesinin hemen ardından Ticaret Bakanlığı tarafından Yeşil Mutabakat Eylem Planı açıklanmıştır.



Eylem Planı ile, ülkemizin kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde sürdürülebilir, kaynaketkin ve yeşil bir ekonomiye geçişin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Eylem Planında, Sınırdaki karbon düzenlemeleri, Yeşil ve döngüsel bir ekonomi, Yeşil finansman, Temiz, ekonomik ve güvenli enerji arzı, Sürdürülebilir tarım, Sürdürülebilir akıllı ulaşım, İklim değişikliği ile mücadele, Diplomasi ve Avrupa Yeşil Mutabakatı bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri başlıkları altında belirlenen hedeflere ulaşılması amacıyla hayata geçirilecek eylemlere yer verilmektedir. Bu çerçevede, Eylem Planı 9 ana başlık altında toplam 32 hedef ve 81 eylemi içermektedir. Yeşil Mutabakat Eylem Planının detaylarına sonraki sayılarımızda değineceğiz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI SAĞLIK VE KALİTELİ YAŞAM

“Kimseyi geride bırakmama” sloganı ile hiçbir ülkenin ve hiç kimsenin kalkınma sürecinde geride bırakılmaması için çalışılması anlamına gelen ve 2015-2030 dönemi boyunca geçerli olacak Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından üçüncüsü olan Sağlık ve Kaliteli Yaşam’a bu sayımızda yer veriyoruz.

Sağlık ve Kaliteli Yaşam



Çocuk ölüm oranlarının azaltılması, anne sağlığının iyileştirilmesi, HIV/AIDS, sıtma ve diğer hastalıklar ile mücadelede büyük aşama kaydetmiş durumdayız. 1990 yılından bu yana, önlenebilir çocuk ölümlerinde dünya genelinde %50'yi aşan azalma olmuştur. Anne ölümleri de dünya genelinde %45 azalmıştır. 2000 ile 2013 arasında HIV/AIDS bulaşma oranı %30 azalmış, 6,2 milyonu aşkın insan sıtmadan kurtarılmıştır.

Bu inanılmaz ilerlemeye rağmen, her yıl 6 milyondan fazla çocuk, beşinci yaş günlerini göremeden ölüyor. Her gün 16 bin çocuk ise, kızamık ve verem gibi önlenebilir hastalıklardan ölüyor. Her gün yüzlerce kadın, hamilelik veya doğumla bağlantılı komplikasyonlar nedeniyle yaşamını yitiriyor. Kırsal kesimlerde, doğumların yalnız %56'sına vasıflı profesyoneller hizmet veriyor. AIDS günümüzde, halen ağır HIV salgını pençesinde kıvranan Sahraaltı Afrika'da ergen yaştakilerin bir numaralı ölüm nedenidir.

Bu ölümler; önleme ve tedavi, eğitim, aşı kampanyaları, cinsel ve üreme sağlığı hizmetleri vasıtasıyla önlenebilir. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları; AIDS, verem, sıtma ve diğer bulaşıcı hastalık salgınlarını 2030 yılına kadar ortadan kaldırmaya yönelik cesur bir taahhüttür. Amaç, herkesin genel sağlık hizmeti, güvenli ve erişilebilir ilaç ve aşıya kavuşmasını sağlamaktır. Aşı araştırma ve geliştirmelerinin desteklenmesi, bu sürecin vazgeçilmez bir parçasıdır.

Sağlıklı bireyler neden önemli?

Sağlıklı yaşamların güvence altına alınması ve her yaşta mutluluğun desteklenmesi, refah toplumlarının inşası için büyük önem taşıyor. Ancak insanların sağlığında ve esenliğinde büyük iyileşmeler sağlanmış olmasına rağmen, sağlık hizmetlerine erişimdeki eşitsizlikler hala devam ediyor. Kalkınmakta olan ülkelerde sadece kadınların yarısı ihtiyaç duydukları sağlık hizmetlerine erişebiliyor. HIV/AIDS gibi salgınlar insanların toplumun baskısından korktuğu için sağlık hizmetlerinden yararlanmaktan çekindiği yerlerde artıyor. Sağlıklı ve mutlu olmak bir insan hakkıdır ve bu nedenle de Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, sadece zenginlerin değil, herkesin en üst standartta sağlık hizmetine ulaşması ve sağlıklı olması için yeni bir şans ortaya koyuyor.

Bu hedeflere ulaşmanın maliyeti nedir?

Herkes için sağlıklı yaşamı güvence altına almak için kesin olarak kararlı davranmak gerekir, ancak elde edilecek yarar maliyetinin kat kat üzerinde olacaktır. Sağlıklı insanlar sağlıklı ekonomilerin temelini teşkil eder.

Örneğin, eğer grip, zatürre ve diğer önlenebilir hastalıklara karşı aşılama bütçemize 1 milyar ABD Doları ilave edersek, her yıl bir milyon çocuğun hayatını kurtarırız.

Son on yıl içinde sağlık alanındaki iyileşmeler sayesinde en yoksul seviyedeki ülkelerde gelirlerin yüzde 24 artması sağlandı.

Harekete geçilmemesinin maliyeti ise çok daha yüksek olacaktır. Milyonlarca çocuk önlenebilir hastalıklardan dolayı yaşamını yitirecek, kadınlar hamilelik ya da doğum sırasında yaşamlarını yitirecektir. Sağlık hizmetlerinin ücretleri milyonlarca insanı yoksulluğa düşürmeye devam edecektir. Bulaşıcı olmayan hastalıklar 2030 yılına kadar düşük ve orta geliri ülkelere 7 milyar ABD Doları mal olacak.

Nasıl yardım edebilirim?

Bilgiye dayalı seçimler yapmak ve çocuklarınızı aşılatmak yoluyla kendi sağlığınıza güçlendirerek ve koruyarak işe başlayabilirsiniz.

Toplumunuzda sağlıklı olma, sağlıklı bir yaşam ve kaliteli sağlık hizmetlerine herkesin erişme hakkı olduğu konusunda farkındalığı arttırabilirsiniz.

Başta çocuklar ve kadınlar olmak üzere herkesin daha sağlıklı bir yaşama sahip olması için okullar, spor kulüpleri ve takımları ve kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunabilirsiniz.

Ayrıca hükümetlerinizin, yerel yöneticilerin ve diğer karar alma konumunda olanların sağlık ve sağlık hizmetlerine erişim konularında verdikleri sözlerin takipçisi olabilirsiniz.



Kaynaklar:

- <https://ticaret.gov.tr/data/60f1200013b876eb28421b23/MUTABAKAT%20YE%20C5%9E%20C4%B0L.pdf>
- <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals/goal-3-good-health-and-well-being.html>
- https://www.kureselamadar.org/wp-content/uploads/3_Saglikli_Bireyler.pdf